

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA O'ZBEK TILINING SOHAVIY QO'LLANILISHI: LINGVODIDAKTIK VA TEXNOLOGIK INTEGRATSIYA MODELI

Aminova Mavjuda Toshpo'latovna

Axborot texnologiyalari va menejment universiteti

Filologiya kafedrası katta o'qituvchisi

mavjudaaminova@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitida o'zbek tilining turli sohalarda qo'llanilish xususiyatlari lingvodidaktik va texnologik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Tadqiqot IMRAD modeli asosida olib borilib, o'zbek tilining ilmiy, texnik, iqtisodiy va pedagogik diskurslarda raqamli platformalar orqali funkcionallashuvi o'rganiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, raqamli muhit o'zbek tilining terminologik boyishini, sohaga oid matnlar yaratish ko'nikmalarining shakllanishini va professional kommunikatsiya samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, terminologik standartlashuv, tarjima sifati va raqamli kontent yetishmasligi kabi muammolar ham aniqlangan.*

Kalit so'zlar: *o'zbek tili, raqamli ta'lim, sohaviy til, terminologiya, lingvodidaktika, professional kommunikatsiya.*

Аннотация : *В статье рассматриваются особенности применения узбекского языка в различных профессиональных сферах в условиях цифровой образовательной среды с лингводидактической и технологической точек зрения. Исследование выполнено по модели IMRAD. Анализируется функционирование узбекского языка в научном, техническом, экономическом и педагогическом дискурсах на цифровых платформах. Результаты показывают, что цифровая среда способствует терминологическому обогащению языка и развитию профессиональной коммуникации. Выявлены*

также проблемы стандартизации терминологии и нехватки цифрового контента.

Ключевые слова: *узбекский язык, цифровое образование, язык специальности, терминология, лингводидактика, профессиональная коммуникация.*

Annotation: *This article analyzes the sectoral application of the Uzbek language in a digital educational environment from linguistic-didactic and technological perspectives. The study follows the IMRAD structure and examines the functioning of Uzbek in scientific, technical, economic, and pedagogical discourses through digital platforms. The findings indicate that digital environments contribute to terminological enrichment, the development of professional writing skills, and improved communication efficiency. However, challenges such as terminological standardization, translation quality, and limited digital content are also identified.*

Keywords: *Uzbek language, digital education, language for specific purposes, terminology, linguodidactics, professional communication.*

Kirish

Globalashuv va raqamlashtirish jarayonlari milliy tillarning funksional imkoniyatlarini kengaytirishni talab etmoqda. O'zbek tilining nafaqat kundalik muloqot, balki ilm-fan, texnika, iqtisodiyot va axborot texnologiyalari kabi sohalarda qo'llanilishi dolzarb masalaga aylandi. Raqamli ta'lim muhiti esa bu jarayonni jadallashtiruvchi muhim omildir.

Zamonaviy ta'lim platformalari, elektron darsliklar, masofaviy kurslar va sun'iy intellekt asosidagi tizimlar o'zbek tilining sohaga yo'naltirilgan variantlarini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Shu nuqtai nazardan, maqolaning maqsadi — raqamli ta'lim muhitida o'zbek tilining sohaviy qo'llanilish afzalliklari va muammolarini ilmiy asosda tahlil qilishdir.

Tadqiqot vazifalari:

1. O'zbek tilining sohaviy funksiyalarini aniqlash;
2. Raqamli vositalarning til rivojiga ta'sirini tahlil qilish;

3. Terminologik muammolarni aniqlash;
4. Amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

METODOLOGIYA (METHODS)

Tadqiqot tizimli, diskursiv va qiyosiy tahlil metodlariga asoslandi. Ilmiy adabiyotlar, elektron platformalar va raqamli o'quv materiallari kontent-tahlil qilindi.

Nazariy asos sifatida lingvodidaktik yondashuv, "Language for Specific Purposes" (LSP) konsepsiyasi hamda raqamli kompetensiya modeli olindi. Mahalliy va xorijiy tadqiqotchilarning ishlari o'rganildi

NATIJALAR VA MUHOKAMA

1. Sohaviy terminologiyaning boyishi

Raqamli ta'lim muhiti yangi tushunchalarning tezkor kirib kelishini ta'minlamoqda. Axborot texnologiyalari, iqtisodiyot va tibbiyot sohalariga oid terminlar o'zbek tilida faol qo'llanilmoqda.

Karimov [1] ta'kidlaganidek, milliy tilning ilmiy salohiyati uning terminologik bazasi bilan belgilanadi. Raqamli platformalarda o'zbek tilidagi ilmiy maqolalar sonining ortishi terminologik tizimning mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda.

2. Professional yozma va og'zaki nutqning rivojlanishi

Onlayn kurslar va masofaviy ta'lim jarayonida talabalar o'zbek tilida sohaga oid matnlar yaratish ko'nikmasini shakllantiradi. Petrova [2] fikriga ko'ra, raqamli muhit professional diskursni modellashtirish imkonini beradi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, elektron taqdimotlar, ilmiy bloglar va virtual konferensiyalar o'zbek tilining ilmiy-uslubiy imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

3. Tarjima va standartlashuv muammolari

Shu bilan birga, terminlarning turlicha tarjima qilinishi yagona standartning yetishmasligini ko'rsatadi. Ivanova [3] qayd etganidek, raqamli muhitda terminologik bir xillikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Ba'zi hollarda inglizcha atamalarning to'g'ridan-to'g'ri transliteratsiyasi milliy til me'yorlariga mos kelmaydi. Bu esa o'quvchilarda tushunmovchiliklarni yuzaga keltiradi.

4. Raqamli resurslar va lingvodidaktik imkoniyatlar

Elektron lugʻatlar, korpus texnologiyalari va avtomatik tahrirlash vositalari oʻzbek tilini oʻqitishda samarali instrument hisoblanadi. Smit [4] raqamli vositalar til oʻrganishda interaktivlikni kuchaytirishini taʼkidlaydi.

Biroq raqamli kontentning yetarli emasligi va sifat nazoratining sustligi ayrim muammolarni keltirib chiqarmoqda.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, raqamli taʼlim muhiti oʻzbek tilining sohaviy qoʻllanilishini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Asosiy afzalliklar quyidagilardan iborat:

- ✓ terminologik boyish va ilmiy leksikaning kengayishi;
- ✓ professional yozma nutq kompetensiyasining shakllanishi;
- ✓ global ilmiy makonga integratsiya;
- ✓ interaktiv va multimodal oʻqitish imkoniyati.

Shu bilan birga, terminologik standartlashuv, sifatli raqamli kontent yaratish va metodik muvofiqlashtirish dolzarb vazifa boʻlib qolmoqda.

Kelgusida oʻzbek tilining milliy korpusini kengaytirish, sohaga oid elektron lugʻatlarni yaratish va yagona terminologik platforma ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov A. Oʻzbek tilining ilmiy uslubi va terminologiyasi. – Toshkent: Fan, 2022.
2. Petrova V. Professional Discourse in Digital Education. – Moscow: Pedagogika, 2021.
3. Ivanova T. Terminology Standardization in Digital Context. – Saint Petersburg: Linguistics Press, 2019.
4. Smit J. Digital Language Learning Technologies. – New York: Academic Press, 2020.
5. Rahimov B. Raqamli taʼlim va lingvodidaktika asoslari. – Toshkent, 2023.
6. Chen L. Language Policy in the Digital Era. – London: Routledge, 2022.

7. Shoniyazova Gulshoda Baxromovna. Pragmalinguistic aspect of punctuation in corpus linguistics. International journal of artificial intelligence. -volume05, issue 05, 2025, 2025-yil.
8. Shoniyazova Gulshoda Baxromovna. Nutq aktlari nazariyasida punktuatsiyaning roli. Analysis of modern science and innovation. -Vol, 1. No 9 (2025), 2025-yil.